

<p>Szerkesztői iroda: A KIADÓHIVATALBAN, hová a lap szellemi részét illető közle- mények küldendők.</p> <p>Kiadó hivatal: POLLÁK MÓR KÖNYVNYOMDAJA, hová a hirdetések s előfizetések bérmentesen küldendők.</p> <p>Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<h1>KÖZÉRDEK.</h1> <h2>Vegyes tartalmu heti lap.</h2>	<p>Megjelen minden vasár- napon egy nagy íven.</p> <p>ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK Helyben lázhoz hordható vagy vidékre postán küldve:</p> <p>Egész évre . . . . . 4 ft. Félévre . . . . . 2 ft. Negyedévre . . . . . 1 ft.</p> <p>HIRDETMEYNEK DÍJA: 3 hasábos petit sorér, vagy ennek helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 15 kr.</p>
--	---	---

Az olvasó közönséghez.

A „Közérdek” második évfolyamának küszöbén, midőn olvasóink eddigi pártfogását továbbra is kérjük, jelezni kívánjuk az indokokat, melyek e vidéki lap további fenntartására bírtak.

Minden megyének és a megyékben minden községnek, mint a nemzeti és társadalmi élet szerveinek, megvan saját hivatása és munkaköre; megvannak kötelességei, melyeknek teljes betöltése csak akkor remélhető, ha a társadalmi élet, a közigazgatás, közgazdaság, közoktatás, az anyagi és szellemi fejlődés terén az egyesült erők ugyanazon czélokra irányult tevékenységet fejtenek ki. Az erőhez egyesíteni és az ugyanazon czélokra irányult munkásságot fokozni: ez a feladatunk!

A megyei, városi és községi élet nevezetesebb mozzanatait följegyezni, közérdekű mozgalmakat indítani, a megkezdett tevékenységet helyes irányban vezetni — és az oly kiváló fontosságú közigazgatás rendezése körül, mely a küszöbön álló évben országsszerte és így megyénkben is napi rendre kerül, a teendőket megbeszélni és ezáltal egy egészség-szervezet megalkotását lehetővé tenni: mindezek oly feladatok, melyek megyénk összes lakóit és főleg ennek miveltebb és vagyonosabb osztályait a legközvetlenebbül érdeklik.

Mi mindent megtettünk, hogy a magunk elé tűzött feladatnak megfelelően képesek legyünk. A legjobb erőket nyertük meg a vállvetett munkára. Váro Ferencz, Szilágyi Gyula, Makkai Domokos, főiskolai tanárok, ifj. Gáspár János, Morágyi István, Dr. Bartók György, Fogarasi Albert, Sebestyén Sándor, Solymosi Elek, Dr. Boros Gábor, kik a lefolyt évben is egész odaadással támogattak, jövőre is munkatársaink lesznek. Sorukat gyarapítani lapunk érdekében egyik fő kötelességünknek tartjuk. Ezen kívül gonoszkodtunk arról, hogy e megye területén fekvő városok és községek életében felmerült mozgalmakról és eseményekről gyors és megbízható értesítéseket nyerjünk.

A lap kiadását t. Wokál János (k. nyvárus) úr vette át, kitől teljes biztosítást nyertünk aziránt.

hogy a „Közérdek” külsin tekintetében a többi vidéki lapoknak nem fog mögötte maradni.

Csupán az van még hátra, hogy megyénk értelmiségének és városai hazafias polgárainak támogatását megnyerjük. Minél nagyobb lesz a pártó as, annal fokozottabb mértékben fogjuk érezni, hogy a cél, melyet magunk elé tűztünk, megérdemli, hogy vállvetett erővel munkálkodjunk.

A szerkesztő bizottság:

Dr. Magyarai Károly.

Szilágyi Farkas.

Török Bertalan.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre . . . . . 4 ft.

Félévre . . . . . 2 ft.

Negyedévre . . . . . 1 ft.

Wokál János, kiadó.

Karácsonra.

(B.) Politikai lapjaink s a bözék hanyatló árfolyamai háborus kilátásokat hirdetnek. Felserolják képzeletükben a kozák lovas ezredeket, a tűzérseget, a gyaloghadosztályokat, a vasútépíté-
seket, stratégiai vonalokat, a véd- és daczsö-
vetségek megállapodásait, — szóval: világgá eresztik a harc és vész karlyait, melyek ijesztő sí-
vításai elől féltéken menekül a béke galambja. Keresi a csendes béke honát, hol megnyugodhas-
son, fészket verhesen

Nem tartozik lapunk köréhez elmélkedni a harcziás hírek hihetősége felett, s látogatni való-
sulások lehetőségének esélyeit és indító okait: — hiszen látjuk, hogy a mit ma oly hangosan hir-
detnek, másnap már csendesen valódi értékére szállítják — Mi békés tevékenységre lépven utalva,
ennek vagyunk munkásai. s ha van okunk örülni:
az bizonyára a békés fejlődés valamely újabb vív-
mánya, a békés czélok valamelyikének újabb el-
érése miatt történhetik.

A keresztényiség nagy ünnepei rendszeren al-

kalmat szolgáltatnak, hogy egyes pártok — poli-
tikaiak úgy mint társadalmiak — eszményük újja
születése, feltámadása stb. felett dythirambokat
zengjenek

Mi sem képezünk kivételt. A dicsőnek, melyek „Krisztus Urunknak áldott születését” zengik,
újabb és másnemű hangokat is keltének fel lel-
künkben; megyénk és városaink társadalmi békés
fejlődése feletti öröm és meglegedés hangjait. —
Ki tagadja, hogy újja született minálunk is a köz-
szellem! nem oly zajos ugyan nyilvánulásában,
nem oly rohamos elterjedésében, mint régebben;
de van, létezik és működik, de nem is
teszen erején felül Alkalmazza magát a körülmé-
nyekhez, s a felmerülő szükségességhez képest segít
még azokon a bajokon is, melyeket az elhanyagol-
lás megteremtett, a szegénység és nyomor elalja-
sított s a bűn és gonoszság veszélyessé tett.

A különböző egyletek tömege különböző irány-
zattal működik. A felvidék a magyar nemzetiség fej-
tesztésén s az anyanyelvüket elfeledett, de szívben
magyar lakosság visszamagyarosításán fáradoz. A
csángók visszatelepítése élénk ohaj és bizonyára
sikeres törekvések tárgyává lett. — A kisdiedne-
velés, népoktatás, a hasznos és népies irányu ol-
vasmányok terjesztése folyton halad. Közgazdasá-
tunk fejlesztése, a fejlődés akadályainak elhárítása,
az ipar és kereskedelem emelése végeit gazdasági
és iparos egyesületek alakulnak, a gazda-kör esz-
méket vet fel s helyes elveket állapít meg, me-
lyek egy részének életbe léptetése bizonyára csak
idő kérdése. — Egy főúr kevesli az ország ál-
dozatát s ezereket ajánl fel sajátjából, csak hogy
nemzeti iparunk fejlődése kellően legyen előmoz-
dítva. — Közlekedési eszközeink, útaink szaparod-
nak is, javulnak is. — Irodalmi egyleteink mű-
ködése, lapjaink száma, könyvkiadványaink külső
díszben és belső besbesben való emelkedése, — a
fényes sikerek, melyeket festőink építészeink, szob-
rászaink elértek, az irodalom magas fejlettségéről
és hazai művészeink sokszor bámult erejéről tesz-
nek tanúságot. — Felhozzuk-e még a jótékony
nőegyletek s a vereskereszt egyletek működésének

TÁRCZA.

Arany János műhelyéből.

(A nagyenyedi műkedvelő-társaság Arany-émlék-estélyén, 1882. nov-
18-dikán tartott felolvasás szövege.)

((Vége.))

S lássuk még egy klasszikus példáját arany mű-
vészi eljárásának. „A dalnok búja” című szép elégiájá-
ról akarok szólni. A költeményt 1851-ben, a nemzet-
mély gyász korában, s ennek kifejezésül írta. Tartalma-
parbeszédese formában ez: a némán ülő, bús dalnoktól
kérde a költő, hogy miért hallgat? nem lelkesíti-e dalra
a természet ezeryi szépsége? — „A tavasz virágyi hő
sők porából fakadnak” — felsohajt a dalnok — „a ma-
gányos éjt holtak árnya népesíti meg; de e hőökről,
e hallotokról, e marathoni győztesekről, Leonidásról, Tyr-
taensról (érti alattok foradalmunk hőseit, s költőjét, Pető-
fit) istenítve zengeni nincs mód; büszkén emlékezni, s
remélni, szabad panaszt emelni nekünk nem adatott”
— s a dalnok szava a kétségbeesés akkordjában vész el.

Ez az elégi a tartalma. — S ki gondolná, hogy e
költemény műformájához a mintát Arany János a refor-
mátus templomi énekes könyvből, a 137. zsolnárból*) vette
(a mint ezt a Szezezi Molnár verseiben ismerjük). Tud-
nunk kell, hogy Aranynek kora gyermekségében, vallá-
sos öreg szülők gondozása alatt első szellemi táplálé-
ka a vallásos ének s a szentírás voltak; s a zsolnárokat
s a biblia szebb helyeit hallásból rendkívül korán elsajá-
tította, s képzelő tehetsége s nyelvének ereje legelőször
ezek által fejlődött. Csuda-e, ha a költőt alkotásában
gyermekkori gyönyörködésének tárgyai sugalmazták?
Vedd hozzá, hogy a 137. zsolnárnak tartalma, hangja
oly mód nélkül illett az 50-es években a magyar nem-
zet keservéhez: s gyönyörrel fogod érezni a művészi ta-
pintatot, mely szerint Arany e zsolnárnak zománcczával
vonta be „A dalnok búját.”

*) Ugyanezt a zsolnárt Camoens spanyol költő fántáziája s
megragadta volt, s gyönyörű parafrázist alkotott („Quintilha”)

A 137. zsolnárt Juda népe éneklia babyloniai fog-
ságról. Jeruzsálem városa megrontva, feldúlva már: „az
Isten vára omladék”; a Babyloniába hurczolt nép keser-
rűen ohajt vissza a szeut városba; de sionú önekre itt
idegen földön nem nyílik ajka; csak gyűlöletet a győ-
zők iránt, s hosszú-éneket zenghet.

A zsolnárt első verse így szól:

„Hogy a babiloni vizeknél ültünk,
Öt mi nagy siralomban kesergettünk.
A szent Sionról megemlékezvén,
Melynél gyönyörűseges hely nincsen;
A nagy bűnnek és bánatnak miatta
Hegedűnkét függesztettük fűzfákra.”

Aranyuál pedig e bánatnak, solajoknak, esüggedés-
nek megfelelő képe ez:

Sötét éjben, rideg lakában
Virasztá meddő bánatában
A dalnok egyedül:
Mint egy koporsó, néma lantja,
Nehéz gondban fejt lehatja,
Bus hangszere dül.

Mellette és körülte vannak
Romjai sok törött sohajnak.
Szárolyszegett dalok:
Szelleme gyászos töredéki,
Fájdalma átkövült emléki . . .
Romok közt andalog.”

A zsolnárt második verse:

„A kik minket fogva tartottak, kértek,
Hogy valamit hegedűlnénk nekik.
Es mondanánk Sionú éneket;
Felelvén mondtuk: miképen lehet,
Hogy dicsérhetnők az Uristent vígan
Gnekelvén ez idegen országban?”

A felszólításnak s a válasznak e drámai formáját alkalmazta Arany is a dalnokhoz szóló kérdéseknek meg a dalnok feleleteinek váltakozásában. De nemesak a forma azonos; a tartalom is hasonló eszmén alapszik: a dalnok is vonakodik énekelni, s vonakodásának igazolásából állanak feleletei. — A kérdésre, hogy:

Miért nem zendül, mire hallgat
Oh ének ifja, lantod, ajkad?
Miért így vesztegel? —

a válasz ez:

„Hagyj, kérlek itt némán epednem.
Oh, volna bár kiegye keblem,
S többé ne ézenék! . . .
De mint a Mózes bokra hajdan,
A dalnok szív ég olthatatlan
Es soha el nem ég.

Haj! zönghe-e a szívnek hurja.
Midőn a bánat tépi, dulja
S nem óva nyúl fel?
Ha durva kézzel gyöngye lantod
Kemény sziklához paskolandod:
Hármonia kel-e?”

Közbevetve megjegyzem, hogy maga ez a kifejezés is: „Kemény sziklához paskolandod” világos reminiscencia a zsolnárt ezen legutolsó sorára: „Es az erős kősziklához paskolja.”

Vonakodásának igazolását így végzi a dalnok:

„De ő nem is zeng, Tehetetlen
Láját leteszi esüggedetten
Es szíve felzokog:
Oh, ti nagyok, oh, ti dicsőök,
Félisteni régmúlt időnek,
Szerencsés dalnokok!

Fényes, magasztos korban élni,
Büszkén emlékezni, s remélni,
Tínétek adatott!
Osztolni a hőnek babériján,
Vagy bús panaszt emelni sirján:
De mindig — szabadott.

En a kifáradt küzdelemnek
Hanyatló korszakán merengek,
Szemem alátékint . . .
Késő; habár láttam virágot,
Biztatnom a kidült fa ágát:
Virágozzék megint.”

A zsolnárt többi verseinek tartalmát „A dalnok bú-
jának” színezésében Arany nem alkalmazta; nem is igen
illett bele e költemény keretébe; de azért mégsem veszt-
tek azok kárba az Arany műhelyében. A zsolnárt 3. verse ez:

Imé néked ezt én nyilván felelem,
Hogy hegedülosemst elfelejtem

eredményeit, a szegény tanulók segélyezését s a jótékonyk kifoghatatlan ténykedéseit? A felhozott körülmények elégségesek arra, hogy a közszellem s a társadalmi tevékenység emelkedését igazolhassuk.

Nem azt mondjuk, hogy helyzetünk teljesen rózsás, anyagi viszonyaink kifogástalanul kitünők, sőt elismerjük, hogy arra a közszellemre, melynek emelkedésére oly sok örvendetes bizonyítékkal bizonyítottuk birunk, igenis sok és nehéz teendő vár. Jól tudjuk, hogy a megfeszített közös tevékenységnek és buzgó törekvéseknek a békés évek hosszú sorára van szüksége, hogy még kielégítőbb állapotokat hozzon létre; — de az is tagadhatatlan, hogy a közszellem emelkedése s öntudatos működése mindinkább hozzájárul, hogy Jézus születése nagy ünnepén újjá szülessenek reményeink is hazánk és népének boldogulása iránt.

Forró óhajtatunk, hogy a beálló ünnepek alatt összegyűlő oivasóink körében enyészszék el a harcias vak láma kedvetlen hatása a béke áldásainak megnyugtató érzete mellett, lobbanjon fel kebleikben, a felsorolt példák nyomán, a közügyek iránti nemes érzélem tüze s lobogjon maradandólag, áldást hozólag örökre fenn!

Szegény tanulók segélyezése.

Csak közelebről olvastuk e lap hasábjain egy, a népnevelés terén buzgón működő barátunk felhívását a szegény tanulók segélyezésére alakulandó egyesület felállítására, mely felhívás több ügybarátot a megpendített eszme kiviteli módozata mikéntje felől nagyban foglalkoztatott.

Igy tette ez ügyet magáévé a helybeli vöröskereszt fiók-egylet választmányja is közelebb tartott gyűlésében, midőn erdélyi részünk legelső kezdeményezőjéhez, a kolozsvári szegény tanulók segélyegylete elnökéhez dr. Jenői Viktor kir. egyetemi tanár urhoz kérdést intézett annak mikénti felállítására iránt.

Nem is késett az igen tisztelt tanár úr a hozzá intézett kérdésre jóakaró útmutatását a gyakorlati kivitelre nézve közölni, melyet lapunk olvasóival megismertetni kedves kötelességünknek tartjuk.

„Több ügybarát által felkaroltván az eszme, megalkultunk és az egyik községi iskola fiatal, buzgó tanítóját megtettük gazdának. Ugyanazon községi iskola padlását berendeztük egyszerű fogasokkal és polczokkal raktári helyiség gyanánt. Az iskola szolgálja — szerény remuneration mellett — egyszersmind egyesületünk szolgálja is. Így felkészülve megindítottuk a gyűjtést. Kezdetben aláírási ívet járattunk körül, hogy tagokat szerezzünk. Az emberek, mihelyt megértették, hogy a tagsággal semmi határozott fizetési kötelezettség nem jár, hanem mindenki tetszése szerint adhat bármi csekélységet bármely időben, tömegesen irtak alá. — Tudva és látva azt, hogy egy rongydarabot is elfogadnak, (mert hisz halomra gyűjtve rongyért is pénzt ad a rongyszedő) a közönség egy jó

trófának tekintette a dolgot és — roményünket tulszárnyalva — igen bőségesen gyűltek az adományok. A gyűjtést egy eszközzel, hogy egy figyelmeztető lapot szétküldtünk a tagokhoz egy-két nappal korábban; aztán a kijelölt időben megjelent szolgánk, kezében a naplóval, egy fölfogadott napszámos kisérletében, az adományok összeszedésére. A napszámos kétkerekű tárgonezása gyorsan feltöltött. Pár nap alatt raktárunk tele volt minden elképzelhető és el nem képzelhető dologgal. Természetesen legtöbb volt a viseletes ruhanemű.

A ruhaneműből, úgy a lábbelik közül is kiválóan mindazt, a mi némi igazítással, foltozással, vagy átalakítással még használhatónak mutatkozott. Ezeket igazítás és átalakítás végett mesterembereinknek kiadtuk.

Eleinte egy rend gyomekruhát elkészített a szabó 2 frtért, ma már versenyeznek, hogy ki legyen az egyetlen szabója és nekünk nem kerül többé egy rend ruha (kabát, mellény és nadrág) mint 1 frt 70 kr. — Hasonló eljárást követünk a lábbelikekre nézve is. De ezek között sokkal kevesebb az, a mi igazítva, foltozva, vagy talpalva használható. Tehát miután a legtöbb gyermek éppen lábbelit kér, pénzkészletünk legnagyobb részét ez emésztí föl; mert a kérelmezők 7/8 része új csizmát kap.

Az átalakításra nem alkalmas ruhaneműket, valamint egyéb limlomot koronként eladogattuk vagy elárvereztük a zsidóknak. Az egyesület alapjainak szerint innen kellene kikerülni az átalakítási költségeknek. De feles számmal találkoztunk olyanok is, a kik kisebb-nagyobb pénzösszegekkel is járultak az egyesület céljaihoz. E mellett egy hangversenyt is rendeztünk, mely szintén jól (200 frt) jövedelmezett. Így valamivel több mint egy év alatt 800 frt készpénzt vettünk be, felruháztunk 200 gyermeknél többet; és még mindig van pár száz forint pénzkészletünk, s raktárunk sem üres.

Ily eredmény — a dolog természete szerint — csak nagyobb városban remélhető. De kisebb helyeken a segélyre utalt tankötelesek is kevesebb számmal vannak.

És végre is — annyit oszt ki az ember, a mennyi jut. Ha 4—5 gyermek megmenthető ez uton, az is nyereség — és pedig annál tisztább nyereség, mert a közönségnek jó formán minden megterhelése nélkül történik. Szívemből kívánok minél nagyobb sikert.

Eddig az ismertetés.

Már most kérdjük lapunk tisztelt olvasóit, a lelkes tanügyi barátokat és városaink derék polgárait, ha ily kevés fáradságba kerül az egyesület felállítására, és fenntartására, s ha semmi nagyobb anyagi áldozatot nem kíván szegény tanulók segélyezése, azon elviselt ruhanemű és lábbeli ajándékozásán kívül, melyet amugy is legtöbbszőr eldobunk vagy érdemtelenné elajándékozunk, e nagy és szent cél elérése érdekében mi gátolná a jelzett cél támogatását? Nézetünk szerint semmi.

Tudjuk, s nem egyszer hallottunk panaszt városunk iskoláinak tanítóitól, hogy a tanév kezdetén az iskolába feladott gyermekek egy nagy része, a hideg fagyos idő beálltával az iskolából csak is melegebb ruha, vagy lábbeli hiányában marad ki, s csakis május ha-

vában az idő kimelegedése után, mikor vékony ruhába és lábbeli nélkül is járhatunk, mennek fel újra, akkorra a tanító nagy fájdalmára, elfeledve azt is, ami keveset tanulnak, s nem tanulva semmit a tanévből még hátralévő két hónap alatt, mivel azok kikkel kezdettől a tanulást s kik folytonosan iskolába jártak, már igen elő haladva vannak.

Tegyük tehát magunkévé szegény tanulóink ügyét minden városban, községben a felmutatott példa szerint. Bizton hisszük és reméljük, hogy a megyénkbeli városok és községek lakói nem vonják vissza magukat ily jótékony működéstől, örök halált biztosítván maguknak a segélyezett ifjuság szívében.

M. K.

NAPLÓ.

Decz. 17. A nagy-enyedi casino rendes évi közgyűlését folyó hó 17-én tartotta meg saját helyiségében a tagok élénk részvétele mellett. A gyűlést M. Zeyk Károly elnök ur nyitotta meg. Elnöki megnyitó beszédében melegen emlékezik meg az egyesület halottjairól: Sándor Elekről, Inczedy Lászlóról és Szalánczy Kristófról, kik mindnyájan nemcsak casinonknak voltak buzgó tagjai, hanem kiváló munkás tagjai valának megyénk és hazánk zivataros közéletének. Ezután áttérve az egyesület egy évi életére, elnök úr mlga előadja, hogy ámbár az anyagi viszonyok egészen kedvezőnek nem mondhatók, főleg a részvény díjak pontatlan befizetése miatt, mindazonáltal az elmúlt év kiadásai nagyrésztben fedezhetők valának a rendes bevételekből. Az elnöki megnyitó általános „éljen“-zessel fogadtatván, a számvevő bizottság terjeszti elő észrevételeit a múlt évi számadásokat illetőleg. A számadások rendben találhatván, egyesületi pénztárnok Fosztó Ferenc a számadások terhe alól feloldoztatik. A költségvetés tárgyalása rendén kimondatik, miszerint az egyesületi helyiségnek hátsó 3 szobája 1883 Szent-györgy napon kezdve adassék ki bérbe. A hírlapok közül egy lap kivételével ufolag megrendeltetnek mindazok, melyek a múlt egyesületi évben az egyesület részére megvoltak hozatva. A tagsági díj megállítása tárgyában élénk vita után a jelenlegi 8 forintnak a jövő évre való megtartásában történt megállapodás. Végül az elnök maga és tisztársai nevében hivatali megbízatásáról lemondván, a gyűlés folytatása idejéül d. utáni 5 óra tűzetik ki.

A délután folytatott gyűlésben br. Splényi Henrik egyesületi igazgató elnököt. Miután a múlt évről vezetett jegyzőkönyv megvizsgálására kiküldött bizottság arra vonatkozó jelentését előterjeszté, elnök-igazgató ur felhívta a közgyűlést, hogy szavazatát a tisztai állomások betöltésére vonatkozólag adja be és a szavazatok beszédére id. Gáspár János elnöklele alatt bizottságot küld ki. A szavazatok beadatván és számbavetetvén, elnöknek újra mlgs Zeyk Károly főispán választatott meg egyhangúlag. Igazgatókká br. Splényi Henrik és Csató János, Jegyzővé Tóth Ferencz, gazdává Rákosi Bálint, pénztár-

Greguss Ágost.

(1825—1882.)

A magyar tudományosság, nemzeti irodalomnak egyik kinagasló alakja nincs többé. Teste kiszervezett; lelke beleolvadt abba az isteni egységbe, melynek egész életén át leghibebb szolgája, föltek apostola volt: az isteni szellemben kifejezett tiszta és örök szépségbe. Hivatását betöltötte, célját elérte; kijelölte a legmagasabb világtitkokhoz: a szép, igaz és jó tiszta harmóniájához vezető utat. — Halála mély fájdalommal, hosszas szenvedéseinek vége vigasztalással töltött el.

Azon örök időkre szóló hálából, az idők folyamán folyton fokozódó elismerésből, melylyel a magyar nemzet elhunyt irodalmi nagyjainak: egy Petőfinék, Aranynak s másoknak adózik, Greguss nem csekély részt követel magának. Költeményei főleg erkölcs-bölcsészeti irányúak; a jónak és igaznak megannyi szikrái. Működése a magyar irodalommal szorosban egybeforrott; abból merítette éltét szellemét; annak kincs-bányáiból aknáza a földiségtől ment tiszta szépség alkotó elemeit; azt gazdagítja a külföld halhatatlanainak szellemi kincseiből vett gyémánt szemekkel. Ő tette azokat szellemünknek, képzeletünknek hozzáférhetőbbé; ő fejté le burkaikat, ő mutató be szűzi szépségükben. A minék valódi értékét, elvülhetlen becsét avatlatlanabb szem nem vala képes felfedezni, azt az ő átható tekintete észrevette, átlátszó tisztaságában tárta előnkbe.

Ilyen viszonyban állott Greguss a magyar nemzeti irodalomhoz; s ezért őt méltán nevezhetjük az irodalom kincstartójának, ki az előtte fekvő kincsekről, azok értékéről mindig és mindenkinek mélyre ható szakértelemmel tudott szót adni.

A valódi szépség szolgálatába szegődött lélek minden feltétele meg volt benne; lelkét a szabadság és szeretet lángja egyaránt hevíté. Amazt mint önfeláldozó hazafi, emezt mint családfő és tanár érvényesíté. — Midőn nemzete őseitől öröklött szent jogainak, szabadságának

védelmére fegyvert ragadott — ő sem hiányozhatott. — Együtt győzött a győzőkkel, együtt szenvedett a legyőzöttekkel. — Letiport nemzete jobb jövőjében vetett hite, bizalma még a legsúlyosabb körülmények között sem rendült meg. Houszeretettől lángoló szívének fájdalmát és reményeit ekkor sem fojthatta el; a miért az író szobát nem egyszer kelle a börtönnel felcserélnie. — A többek között 1853-ban az általa szerkesztett „Alföldi legújabb kalendarium“-ban a hónapok alatt álló versekkel követelt el olyat, a miért fogságba került. A versek kezdőbetűi ugyanis összeolvasva ilyen értelmet adtak: „Szabadság, testvériség, egyenlőség! A forradalom győzni és boldogítani fog.“ Sulyos jelszavak 1853-ban. Ura senki sem jött volna a „stikli“-re, ha Greguss oldalát nem furta volna valami. Mikor a naptár 20 ezer példánya egytől-egyig elkelt, meg nem állhatta, hogy egy női társaságban szoros titoktartás feltétele alatt el ne mondja a dolgot. Mivel pedig a szarvasi asszonyok is Éva leányai, másnap az egész város tudta a „hónapos versek titkát“ s a kis népnaptár a kaszinó olvasó szobájában a legkapósabb irodalmi terméké vált. Pár napra Réthy Lipótnál, a kiadó-nál megjelenik a gyulai zsandártiszt s kezdődik a hajszja. Greguss Ágost ekkor viszonzásul magára vállalta a felelősséget s fogságba került.

Mint férj példányképe volt a szeretetnek és gyöngédségnek. Ennek egyetemi hallgató koromban magam is szerencsés tanúja voltam. Colloquálni mentem hozzá délutáni két óra tájban Budavár tulsó oldalán, a város zájától távol fekvő lakására. Ebéd után voltak nejjével kedélyes beszélgetésben. Neje, a mint jövetelem célját kijelentém, azonnal vissza akart vonulni. Ő azonban gyöngéden feltartóztatá: „Maradjon, — mondá — hiszen a nők nagyon illetékes hallgatók, mikor arról van szó, hogy mi „A szép az élet módjában.“ Ez volt t. i. az a tárgy, a melyből colloquálni akartam. Neje szeretetteljes mosollyal fogadá a gyöngéd szavakat, de, talán mert jelenlétével nem akart a colloquiumban feszélyezni, még is visszavonult.

Előbb, hogyszem a Jeruzsálemet,
Mig e fogságban tartnak engemet;
Bár inyemhez ragadjon az én nyelvem,
Ha Jeruzsálemre nem óhajt szívem!

Ki nem ismeri föl e versnek drámai momentumát „A walesi bárdok“ tartalmában, mely 1856-ban amaz angol monda tárgyat a magyar alkalmi költeményül elevenítette meg? Ki nem ismeri föl a zsolttár e versszakának drámai momentumát a Szondi két apródjának jellemében is, kik inkább választják a vesszőt s börtönt, mintsem Szondit felejték s helyette Aliról zengjenek.

S a zsolttár végén:

Az Édom fiairól emlékezzél,
és nekiek Uram, azt ne engedjed el,
A mit ők akkoron kiáltottak,
Midőn Jeruzsálemet rontották:
Fosszad, fosszad Jeruzsálemnek népét,
Földre lerontsád minden épületét!

Babilonnak leánya! . . .
Boldog, a ki tenéked e dolgot,
Megfizeti e méltatlanságot.
Ki öledből gyermekidet kirántja,
És az erős kősziklához paskolja.

Ki nem ismer rá ez átokban ama ballada utolsó versének, az apródok átkának előképére:

Apadjon el a szem, mely ezélba vevé:
Száradjon el a kar, mely őt lefejezte;
Irgalmad, oh Isten, ne légyen övé
Ki miatt lón ily kora veszte!

S ép így emlékeztet a walesi bárdok átkára is . . .

Ime, a kétezeréves zsolttárnak kétszáz éves magyar fordítása a művész pörölye alatt darabokra zúzva, vésője alatt új alakokban, új fényt, új értéket nyer s Arany költészetének achillesi pajzsán ama domboru művü képek legszebbjeinek válik alkotórészévé.

Egy-két mesterfogását látók a művészek a remek paizs készítésében, melynek egésze nem kevésbé tökéletes bármely részénél. Arany költészetere erejével és szépségével a magyar nemzeti szellemnek időt, enyészetet túlélő fegyverzete marad. V.

nokká Bartha Zsigmond, könyvtárnokká Vínze Dániel lett megválasztva — mindnyájan egyhangulag. A választmányba id. Gáspár János, Medgyes Bálint, Szalánczy Lőrincz, Garda József, dr. Magyarai Károly, Lőte Lajos, Török Bertalan, Szilágyi Farkas és Fosztó Ferencz választottak be. A választás késő este ért véget. Örvendünk, hogy az egyesület, mely alapításának nemsokára 50-ik évfordulóját fogja megünnepelhetni, oly kitartással munkálkodik a társadalmi élet élénkítésében.

Decz. 18. Mint lapunk legközelebbi számában említettük, városunkban mozgalom indult oly czélból, hogy a város lakói és testületei jövőre tömegesen biztosítsanak egy és ugyanazon társulatnál, mely tömeges biztosítás által illető biztosító társulat, a mellett, hogy az egyes biztosított is előnyben részesül, a biztosítási díj bizonyos százalékát a helybeli tűzoltó egyesületnek adhatja. Ezen üdvös eszme megbeszélése czéljából fenn irt napon értekezlet tartott a városháza tanácstermében. Az értekezlet minden tagja egyetértett a czél helyességében, s a czél megvalósítása érdekében egy bizottságot küldött ki Vajna Károly városi tanácsos elnöke alatt Török Bertalan, Kovács Gyula, ifj. Gáspár János és Sebestyén Sándor személyében, azon utasítással, miszerint nevezett bizottság ismeresse meg a czélt a „Magyar általános”, „Trieszti általános” és a „Foncier” biztosító társulatokkal s kérje be azok ajánlatait, hogy mikor azok kéznél lesznek, határozassék el, hogy ezen tömeges biztosítás melyiknél eszközöltesse.

Decz. 19. A helybeli kisegítő takarékpénztár igazgatósága rendes gyűlésében olvastatván a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarának a pénzügyminiszter urhoz intézett memorandum a takarékpénztári betétek megadóztatása czéljából tett törvényjavaslat visszavonása és egy szakértő bizottság elébe való terjesztése tárgyában. Az igazgatóság a felirat indokait helyeseknek találván, a memorandum partolása szempontjából szintén felirat készítését határozta el. — Ugyanezen ülésből kiküldetett egy bizottság, hogy az intézet részére alkalmas helyiséget szerezzen, miután a jelenleg birt helyiség a forgalom növekedésével szűkebb bizonyult.

Decz. 22. A polgári olvasó egyesület választmányi ülésében, a pénztári számadások megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése, valamint a jövő évi költség előirányzat öröndetes tudomásul vétetett, mert azokból az egyesület életképessége tűnt ki.

A JÖVŐ HÉTEN.

Decz. 27. A nagyenyedi polgári olvasó egyesület közgyűlése.

Decz. 28. Bor- és hús fogyasztási adó tárgyalása az alispáni hivatalban Nagy-Enyed, Besenyő, Alvincz, Kutytaiva, Tóvis községekre nézve.

Decz. 29. Ugyanaz Abrudbánya, Abrudfalva, Karina, Muzsina, M.-Bald községekkel.

— Városi képviselői közgyűlés.

Decz. 30. Cukor-, kávé-, sörfogyasztási felszámolás tárgyalása M.-Igen és Zalatna községekkel.

LEVELEZÉS.

Gyula-Fehérvár, 1882. decz. 21.

Az új polgármester vezetése alatti első közgyűlés ma volt. Nemesak felette érdekes tárgyak, hanem nagyszabású polemikák és viharos jetenetek keletkeztek. Az első tárgy meglehetősen jó hangulatot keltett. —

Tanítványaival atyai gyöngédséggel bánt. Köztudomású dolog, hogy minden heten hat-hat hallgatóját ebédre hívta, hogy a tanítvány és tanár közt előadásokon uralkodó feszesebb viszonyt az otthon barátságával melegítse.

Hogy mi „a szép az élet módjában” azt házánál megvalósulva lehet látni, úgy, hogy a ki e tárgyból az ő otthonában colloquál, csak olvasnia, kellett környezetéből. Tanítványai szerették is a bálványzásig. Ez volt az ő egyik főbűszkesége.

Vallásos hite, istenbe vetett bizodalma erős és megingathatlan volt. Erre nézve egyebek közt jellemző az, a mit egyik barátjának utolsó napjai egyikén mondott: „oly erősen hiszem az istent, oly végtelenül imádom nagyságát, hogy nem is merek eleje menni nyomommal s könyörögni, hogy enyhítsen rajta; ő tudja miért teszi, neki nincs szüksége rá, hogy feltárjam előtte sebeimet s én sem szorulok vigasztalásra, az ő kezében tudva magamat.” (Szász K. tem. b.)

Sokra, nagyon sokra terjedne mindazon szép vonások felsorolása, melyek ragyogó gyöngyfüzérként vonulnak keresztül életén.

Temetése alkalmával fehér betűkkel fekete papírra nyomva Pon. Tewrewk E. e gyönyörű kis költeményét oszták szét a közönség közt:

Greguss Ágost halálára.

Szép, igaz- és jóért való folytoni lelkesedésed:

Téged e szent eszmék vittek az életen át.

Bizva tekintettel a síri homálynak eléje.

Mester nem hal meg: műve örökre tanít.

Fogarasi Albert.

Ugyanis Kocsis Mihály városi pénztárnok állásáról leköszönt, kérte öreg korát és 33 évi szolgálatát tekintetbe venni s nyugdíjazni. A pénztár rendetlen állapota tekintetéből a lemondás készségesen elfogadott és nyugdíjazása kimondatott.

Pénztárnoknak helyettesített a közgyűlés által — többféle polemia után — Bereck Károly, eddigi napdiás városi adóférgrehajtó, ki az esküt le is tette. A pénztárnoki választás jövő év első napjain lesz. — Következett egy elmélkedésre és fényes dikeziókra alkalmas tárgy a cukor-, kávé- és sörfogyasztási adók rántalásából eredt deficit.

Ugyanis a városra úgy 1881. mint 1882. évben hivatalos stylus szerint „rántaltatott” az új fogyasztási adó. 1881-ben 3410 frt volt 9 óra. A kivétó bizottság az egyes felekre ki nem róta, mert nem róhatta alap hiányában ezen összeget és 314 frt hiány mutatkozott. A város szép indokolt felterjesztéssel kérte a pénzügyminiszteriumot, hogy rovasa le ezen összeget a városról. Kapott erre a város választ, hogy hát fizesse csak meg a város, nem engedtetik biz. az el. Erre eljött a központból az adóexekutor és lefoglalta a város jövedelmét először 314 frtra és 17 frt eljárás költség erejéig.

De ez nem minden. Jött 1882. év. A városra újra rántalták a mult évinél magasabb összeget. Ujra nem rovatott ki a várostól különálló bizottság által 380 frt. A felszólamlási bizottság sem törölte le a városról ezen összeget. Jelenleg a közigazgatási bizottsághoz felebbzetett az ügy. De az adóexekucio újra a város nyakára jött és az 1882-ik évi 380 frtért is exequálta a város jövedelmét.

Az ez sem minden. Az adóköteles telek nem fizették be mind a reájuk kirótt részleteket, a miért exequáltak a város által; de a királyi kincstár nem elegendett meg ezzel és a kir. adófelügyelőség kiküldöttye által exequáltatta a várost ezen hátralékokért is. Exequáltak tehát a várost 1410 és egy néhány forintért, a miiben a város teljesen artatlan.

Van tehát 1410 frt deficit. Hoanán pótolni? Csak rovatat úján. Lett láрма, zaj, vihar és fergeteg. Hasztalan igazolá magái a tanács, hogy maga is jogtalanak mondja az eljárást, de hát az országoknak engedni kell. Végre elhatározott, hogy az országgyűlés elé terjesztessék az ügy és a felirat elkészítésére utasított a tisztí ügyész. — További folyamán a közgyűlés behozandónak mondta ki a kutya-adót 1883. év kezdetétől.

Tudomásul vétetett, hogy a magas miniszterium a piac egy részének eladását jóváhagyta. E szerint jövőre lesz 14 új ház. Elhatározott a piacon átvonuló csatorna bebolyozása 600—700 frt költséggel. — A sétateri kioszk nagytermének egészen újból díszes felépítése, mi körülbelül 2000 frtba fog kerülni. A kioszk bérlőjének, tekintve, hogy a termet nem használhatta, 1881. évre 200 frt a bérből elengedtetett.

Ezutan következett volna a város 1883. évi költségvetésének tárgyalása, azonban az idő nagyon előhaladt lévén, annak tárgyalása más napra halasztatik. A városi költségvetés tervezet 6—7000 frt hiányt mutat fel 1883-ra.

A költségvetésnek legnehezebb tétele az, hogy ezen- tula a fogyasztási adóknak a rántalási rendszer mellett mindenesetre előforduló hiányára egy összeg felveendő. — Ezenkívül a betegpótlási alpra 1000 frt vétetett föl. — Összes kiadása a városnak 1883. évre 32.902 frt 61 kr. Adjon isten jobb jövedőt, mint a mult volt!

r. I.

SZINHÁZ

Deczember 16-án kezdte meg működését városunkban Sztupa Andor színtársulata Beaumarshais 5 felv. vigjátékával: „Figaró lakodalmá”-val. Kettős érdeklődéssel vártuk az előadást, mert nemesak maga a darab áll a legjobb és mullattatóbb vigjátékok hírében. Hanem a Sztupa színtársulata is multkori itt léte alkalmával a legjobb emléket hagyta maga után. Az előadás mindkét tekintetben megfelelt várakozásunknak. Örömmel tapasztaltuk, hogy a társulat most is igen jó erőkkel rendelkezik, kik a darabban előforduló, és nagy színpadi otthoniasságot igénylő szerepeknek teljesen megfeleltek. Kulinyi: Figaró jeles és átgondolt játékaival azt az elismerést, a melyet a mult évben kivívott, nemesak biztosította, hanem fokozta is. Kedvtelve láttuk és tapsoltuk benne a feletton előre törekvő és gyorsan haladó színművészt. Törül-metszet, eredeti alakítása volt Nyilas Ilonának Zsuzsi komorna szerepében. Nyilas Ilonát most van alkalmunk először látni, s öpen azért nem szólhatunk más oldalú színi tehetségéről; de már e szerepkörben is sok színpadi sikert és szerecsét jósolhatunk neki. Tóvölgyi: Almaviva gróf a kissé csapodár, s nejét esinos szobaczi-czusok miatt elhanyagoló hevílkény fiatal főurat, elég helyes felfogással játszta ugyan, de úgy hang- mint taglejtése nem engedelmekedik kellőleg a felfogásból folyó akaratnak, nem engedi elég közel a természetességhez, mint a színművészet főkövetelményéhez. Ha ezt az akadályt sikerül utjából egészen félre tolni, akkor könnyebb lesz a haladás, melynek máris sok jelét mutatja. Tóvölgyi né az elhanyagolt, s férje szerelmét visszanyerni törekvő fiatal grófnét szintén elég helyes felfogással személyesítette, habár a finomabb arnyalatokat nem tudta elég élesen kitüntetni; neki is azt a nehézséget kell legyőznie egészen, a melyet férjének. Cherubin a jasszonyok és leányok után futkosó szerelmes, csintalan apród Bíró Anna, eltekintve attól, hogy Thaliának nem rég felavatott papnője, szintén bevállott. Nagy tetszéssel hallgatuk s tapsokkal jutalmaztuk a tisztá, értelmes és finom hangon

énekelt románcot. Óváriné a fiatal férj után epodó ven leány, majd szerető anya szerepében hatással játszott és sok derűtséget okozott. Ugyanazt mondhatjuk Óváriról az iszákos kertész szerepében. Komlósi: Bartolo, Csabi: Basilio megállították helyüket.

Decz. 17-én Vidor „Vörös Sapka” cz. népszínműve került színre. E darab a népszínmű irodalom egyik legújabb, de nem a legsikerültebb termékei közé tartozik. Nincs meg benne az a természet lélektani menet, a mi egy drámai alapon nyugvó alkotás elengedhetetlen követelménye. Főszemélyei János fiatal gazda (Csabi), ki neje Teréz (Tóvölgyi) leánykörti ballépését (melynek gyümölcse egy kis leányka, Pesten Teréz huzánál van.) csak a házasság után tudja meg. E lesújtó fölfedezés, és az ebből keletkező bonyolult megoldása képezi az összes cselekvények központját. Az írónak ez sehogyssem sikerült. A borzasztóan csalódott férj kétségbeesésig fokozódott elkeseredése oly hirtelen csap át a kiengestelődésbe, hogy még a legavatatlanabb szem is észreveszi a természetellenesen kiereszkolt lélektani ugrást, melyhez hasonló az életben nemigen fordulhat elő, s melyet nem képes eltüntetni a mellék személyzet összes enyhítő befolyása sem. Ily roppant esalódás ellensúlyozására teljességgel nem elég egy kedves ártatlan gyermek látása; a megcsalás elő tanubizonyosága, még hosszas megszokás után is fel-fel szakggyatja a behagadt sebet. Ily nehez szerepet kellett Csabinak megoldani, és szembezőkő természet ellenességét a lehetőségig természetesség színébe öltöztetni. És teljes elismeréssel mondhatjuk, hogy feladatának megoldásában semmi kivánni való nem volt. Ajáték sokkal jobb volt a szerepél. Tóvölgyi né is dicseretes buzzajommal és hatással játszta szept drámai jelenetekben gazdag szerepet. Sikerült alakítás volt Ambrus apó: Komlósi, valamint felesége: Óváriné is. Igen kellemesen lepett meg Nyilas Ilona: Juczika tisztá, kezegzetes hangjával, modorosságától ment, természetes játékaival. Szél Matyi: Pénzese még küzd ugyan bizonyos modorossággal; előadása, mozdulatai nem elég természetesek; de mindezt ellensúlyozza erőteljes, csengő hangja, mely kellő idomítás mellett biztosan be fog válni. Szurok: Ovári telivér részeges ezimadja; Kulinyi eredeti kántor volt. Tóvölgyi a feszes honvédkaplart elég tesztelenül játszta. Ez előadás arról győzött meg, hogy Sztupa társulata a népszínműre is jó erőkkel rendelkezik.

Decz. 19-én „Az üdvöske”, 3 felvonásos operette került színre. Irták Duru A. és Hivot H. Ford. Rákosi. E darab színpadunkon most másodszer került színre. Kulinyi: Lorán fejedelem tizenhárom próbas komikus alakításával, Nyilas Ilona: Piametta kellemes csangesű, üdö hangjával s ügyes játékaival, Bettina: Hetenyi Antonia iskolázott hangjával, kifejezés teljes játékaival, teljes színpadi otthonosságával, Fritellini: Lorandi bár nem erős, de szintén jól iskolázott hangjával, esinos magatartásával teljesen kielegitettek és gyogyörködtettek. Sok eredetiséggel és erőteljes alakítással játszott Ovári bérlő. Pippo: Pénzese ugy ekeében, mint játékaiban határozott haladást mutatott ez alkalommal is. Igen szabatosan voltak a kardalok; a mi első sorban Berki karnagyának váll dicseretere.

Decz. 20-án „Pálinka.” (L'assomoir). Zola Emil regénye után készült dráma adatott. A darab vezérgondolata feltüntetni a szenvedélylyé fajult pálinka-élvezet borzasztó és megsemitő hatását, ugy azonban, hogy annál élesebben és ragyogóbban kitünjenek a szeszestől tartózkodó, munkás józan élet áldásai. Alakjai a munkás- és öpen iparos osztályból vannak véve. Coupeau (Kulinyi) épületbádogos, kinek szeszestőlirtóztó jözan élete csaknem gunytárgy iszákos társai előtt, meghatottam és részvételt láttá, hogy Lantier kalaposlegény (Tóvölgyi) miként hagyja el bütenül hozzá mód nélkül ragaszkodó kedvesét Zservézt (Tóvölgyi), ki egy más intézetben Lantier új kedvesével Virgini (Nyilas I.) varróleánygyal heves szóváltásba, majd verekedésbe elegendik, minek következtében ez ellene boszut esküszik. Coupeaunál a részvét csakhamar szenvedélyes szerelemme fokozódik; hosszas ostrom után Zservét megnyeri és feleségül veszi; ezzel egyidejűleg Virgini Poaszonnak (Csabi) egy kiszolgált katonának neijóve lesz. Coupeau család élete irigylésre méltó példányképe az áldást hozó józan munkás életnek. Virginit Poaszonnét bántja Zservé boldogsága s boszruól gondolkozik A valetlen segítségére jön. Coupeau egy alkalommal egy épület bádogoszásával foglalkozik. Elközele a reggelizés ideje; abba hagyja ő is a legények is, a munkát. A legények azonban távozások alkalmával megkérk az arra menő Poaszonnét, hogy figyelmeztessen mindenkit az állvány megbizhatatlanságára. Ennek se kell egyéb. Boszuterve rög-tön kész: elhallgatja az állvány gyengeségét, hogy a Zservé férje nyakát szegje. E közben megerkezik Coupeaunó kis leányával (Nana), s a boldog család megelégedéssel köti el izletes reggelijét, melynek végeztével Coupeau jó kedvvel, mit sem sejtve megy az állványra, hogy hozzáfogjon munkájához. Alig kezd hozzá, midőn az állvány összerokkad és ő lezuhan. Itt van életének forduló pontja, itt kezdődik magának és családjának szerencsétlensége. Hosszas betegeskedése alatt pálinka-ivásra adja magát; csaknem véginségre jut. Azonban családjának és barátainak kérései még egyszer visszatartik a józan munkás életre, melynek azonnal tapasztalja áldásthozó voltát. Am a boszu az elszunyadt szenvedélyt ismét fölébreszti s végkép belétaszítja a pálinka-ivás undok fertőjébe. Lantier. Zservé egykori kedvese több gézezug korhelylyel becsalja egy csapszékbe; leitátja, pénzt elnyeri, s ezzel Coupeaunak vége; nincs többé hatalom, mely visszatartja. Megfeledekzik család-járól; inségben silylődni hagyja őket; a mértékfeletti pálinka-élvezet miatt többször kórházba kerül. Egyszer az orvosok azzal figyelmeztetéssel bocsátják haza, hogy ha meg egyszer a legcsekélyebb adag pálinkához nyul, menthetetlenül elvesz. Testben, lélekben megtörre megy haza. Felesége és gyermeke egy nyomorult, vazzá aszott ósz alakot látnak magok előtt. Családját mindenkítől ethagyatva, éhenhalással küzdve, véginségre jutva találja. Ez melyen meghatja, s elhatározza, hogy ismét munkához fog. Amde becsülete, hitele már elveszett, most már munkát sem kap. Ót magát is az éhség marcangolja. Felesége

kétségbeesetten futkos kenyér után. Távollétét ügyesen felhasználja a bosszúval még bé nem telt Poaszonné; küld egy palack erős pálinkát a nyomorult lénynek bordeauxi bor ezimen. Itt következik a darab legszebb és legborzasztóbb jelenete. Félve közeledik a nyomorult ember a csábító palackhoz, remegve emeli ajkához, de abban a pillanatban iszonyodva esapja le. A mint a pálinka szagát megérzi. Csakhamar ismét közeledik feléje, ámitgatja magát majd ezzel majd azzal: hátha csalódott; hátha nemis pálinka; aztán ha az is volna... az orvosok sok bolondot összebeszélnek. Így vonja a felbőrdült ördögi szenvedély a palackhoz mind közelebb, közelebb még egy kétségbeesett erőfeszítést teszen az ellenállásra; védőleg tartja maga elő kezét, mint a ki valamely ellenállhatatlan ellenség bükkörébe jutott és nem tud menekülni tőle. Egyszerre aztán megtörik az ellenállás, vadul lüvelő szemekkel ragadja meg a palackot és elrohan vele. Midőn neje hazatér, borzadva látja férjét, ki előbb buta együgyűséggel bámul rá, majd delirumba esik, iszonyu látványai vannak, szaggató fájdalmakat érez... míg végre végtelen kínok közt halva roskad össze. Ezt a jelenetet Kulinyi oly élethűszalkitással és hatással játszta, a milyent mindig megbámulunk és megtapsolunk még idősebb színésznél is. Kulinyi ezzel is fényes tanujelét adta sokoldalúságának. Még egy izgalmas jelenete van a darabnak; a drámai igazságszolgáltatás. A koldulásra jutott Zservöz hidegtől, éhségtől gyötörve nézi egy boldog munkáspár násznépét. A boldog vőlegény Goujet (Komlosi) a hecsületes józanéletű iparos, kit a korbély ezimborák csábításai sohasem tudtak hálába keríteni. A becsületes munka és józan élet elveszi jutalmát. Ezzel egyidőre Poaszonné és Lantier a bosszú férj Poaszon dühének áldozatai lesznek. Ezt látja Coupeanú, s az igazságos isten magasztalásával hal meg. Tövélygyné sok tanulmányt és sikerrel játszta valóban nem könnyű szerepét.

Decz. 21-én Molière „Tudós nők“ című 5 felv. vígjátéka Arany L. fordításában. A világhírű vígjáték-író remek műve nem szorul dicsőretra. E darabban a felületes phrások után kapkodó tudákos nők s a képmutató üres fejű áltudósok vannak neveltségessé töve. Az üres ábrándozás egyszerű, minden álszintől ment valóletel. A darabban természetesen az utóbbi győzedelmeskedik. A darab alapgondolata csak úgy állik a mai korra, mint arra, a melyben játszik, eltekintve azon kor egy s más társadalmi különösségeitől. Az egyes szerepek is avatott kezekben voltak. Chrisale: Csabi: Philamunte neje Sztupáné; Bélice, Chrisale testvérhuga, ábrándozó képzelgő vén leány, Ováriné, Armande, Tövélygyné; Henriette Biró Anna; Trissottin áltudós: Komlosi stb. a szokott készséggel és hatással játszottak.

Nem tehetjük, hogy a közönség részvétele, és a feltűnő pártoláshány miatt, megütözésünknek ne adjunk kifejezést, tekintve, hogy mindazok, kik az eddigi előadásokat látogatták, a legteljesebb elismeréssel nyilatkoztak a szintársulatról. Megvagyunk győződve, hogy a nagyhét és ünnepi készülődésekből való kibontakozás után a közönség tömegesebb pártfogásban fogja részesíteni a társulatot, mely azt minden tekintetben megérdemli.

Speetator.

VEGYES HIREK.

— **A nagyenyedi kir. vinczellér-iskola** felügyelő bizottságába földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter ő nagyméltósága Kovács Gyula polgármester és Szalánczy Lőrincz szőlőbirtokos urakat kinevezte.

— **Dr. Boros Gábor**, lapunk volt szerkesztője, államgymnasiumi tanár a nagyszebeni magyar olvasó kör estélyén közelebről nagy tetszéssel fogadott szabad előadást tartott a magyar zenéről. — Bevezetésében szólt a zenéről általában, azt világnyelvhez hasonlítva, melyen minden kedélyhangulat mindenkire nézve megérthető módon nyilvánul. Aztán áttért a magyar zene műfajaira, azokat közelebről jellemezte, s idézte a zeneköltőket, kik illető fajú darabokat írtak. Befejezésül a classicus zene fontosságát s nagy becsét emelte ki s melegen ajánlotta a hallgatóság figyelmébe a magyar nemzeti zenében meglévő számos nemes gyöngyöt. — Örömmel vesszük tudomásul, hogy e fellépés szebeni németajku laptársaink osztatlan tetszésével találkozott, s részünkről is fogadja munkatársunk legmelegebb szerencse-kívánatunkat.

— **Kovács Albert** országgyűlési képviselő, mint biztos forrásból értesülünk, folyó hó 24-én városunkba érkezik s a karácsoni ünnepeket rokonai körében tölti.

— **Sebestyén Mihály** m.-vásárhelyi kir. főügyész az igazságügyminiszterium megbízásából a helybeli kerületi börtönnél történt új építkezések átvételével foglalkozik két kir. főmérnök és Hegedüs Gyula helybeli kir. segédmérnök közreműködése mellett. Több nap óta időzik városunkban s kiváló kedves, lekötölező modoránál fogva általános tiszteletben részesül.

— **Tóth József** honvédszázados, a 29-ik honvédszázalaj parancsnoka, mint sajnálattal értesülünk, Dévára helyeztetett át városunkból.

— **Batta Bertalan**, a megyei közigazgatási bizottságnak közelebről megválasztott tagja Borberekén ritka szépségű vadkant lőtt.

— **A helybeli polg. iskola tanítói kara** által 1883. január 6-ára tervezett jótékonyezélu gyermek-táncvizsgalom, melyben jelmezes gyermek-menet is fog rendeztetni, mivel Sztupa Andor szintársulatával még azon időben városunkban fog időzni, 1883. január 20-án fog megtartatni.

— **A Bethlen-főtanoda** ifjúsága jó hírnevű táncvizsgalmát jövő év január 13-án tartja meg. — Ajánljuk a tánczolni szeretők figyelmébe.

— **A polgári olvasó egyeslet** bárendező bizottsága folyó hó 22-án ülést tartván, az egyeslet könyvtára gyarapítása céljából rendezendő táncvizsgalma napjau 1883-ik február 3-át tűzte ki s több ide vonatkozó teendők felett tanácskozott.

Városunk legtöbb adót fizető képviselőinek névjegyzéke 1883-ik évre. Czirner J. József 500 frt 72 kr. Korbuly Bálint 458 frt 75 kr. Medgyes Bálint 402 frt 92 kr. Kerekes Mihály 340 frt 33 kr. Ambrus Samuel 315 frt 38 kr. Dr. Bocz József 305 frt 20 kr. Mangezius Frigyes 284 fr. 89 $\frac{1}{2}$ kr. Ifj. Winkler János 272 frt Mártonfi József 226 frt 83 $\frac{1}{2}$ kr. Gróf János 213 frt 14 kr. Id. Winkler János 199 frt 51 kr. Ifj. Veress Miklós 191 frt 76 kr. Zeyk Károly 182 frt 88 kr. Müller Mihály 182 frt 45 kr. Veress Gábor 179 frt 44 kr. Garda József 175 07 kr. Folyovics Sándor 174 frt 82 kr. Tatár Sándor 174 frt 02 kr. Dr. Magyarai Károly 173 frt 01 kr. Feiler Farkas 171 frt 97 kr. Binder Agoston 169 frt 19 kr. Bisztricsány Lajos 167 frt 25 kr. Herepei Károly 155 frt 47 kr. Lázár Károly 153 frt 38 kr. Biró Miklós 152 frt 24 kr. Id. Gáspár János 149 frt 66 kr. Sebesi Adam 146 frt 46 kr. Csató János 133 frt 1 kr. — Póttagok: Ungerpek Miklós 128 frt. Vágó Ferencz 120 frt 92 kr. Lázár Adolf 101 frt 50 kr. Pollák Mór 95 frt 96 kr. Vajna István 92 frt 42 kr. Varró Gergely 88 frt 87 kr. Eröss István 84 frt 14 kr.

— **A nagyenyedi kiségitő-takarékpénztár** üzletforgalma november hóban. Bevétel. Kézpénz áthozat október hóról 3181.42. Felek betételeiből 14689.82. Kölesön visszafizetések 68390.— Kamat-hátralékokból 477.35. Rendes 6%-os kamatokból 1157.85. Provisióból 385.95. Bekebelezési díjakból 8.20. Váltó úrlapok és bélyegekből 71.90. Váltó másolatokból 13 10. — Összesen 88375.59. — Kiadás. Váltóra adott költsön 77140.— Tőke visszafizetésekbe 6095.37. Tiszti fizetésekbe 100.— Szolga fizetésbe 5.— Állami adóba 120.— Irodai kellekrekre 10.17. Kézpénz átvitel december hóra mint egyenleg 4905.05. Összesen 88375.59. — Nagy-Enyeden. 1882. november 30-án. Az igazgatóság.

— **Necrolog.** Báró Nopcsa Lászlóné, sz. Bája Mária, ezen szeles körben ismert kitűnő urhölgy Dévára elhalt.

— **A színházba járó közönség figyelmébe** ajánljuk azon körülményt, miszerint H u d e l i s t Mátyas vendéglős kocsija 30 kr díjért színházba menetelre igénybe vehető. Családok sem fizetnek ezen díjnál többet, bár hány személy is veszi a kocsit egyszerre használatba.

— **Gyulafehérvári hírek.** Novák Ferencz, az új polgármester nem kis feladatra vállalkozott, midőn átvette a város ügyeit. Ezerével hevert az ellátatlan ügy. Most minben másodnap tanácsulést tart, hogy némileg currentiába jöhessenek. Folyó hó 21-ikére közgyűlés hivatott össze, mely alkalommal a kutya-adót is be akarják hozni. — Kocsis Mihály, a város régi öreg pénztárnoka lemondott s megérdemelt nyugalomba vonul. — A városi piac egyrésze házhelyekre felosztva eladatott, jövő évben egy sor diszes ház fog épülni, mely nem kevésbé fogja a vartost emelni. — A kisedővő egyeslet valahára megalakult. Alapszabályai fel is terjesztettek megerősítés végett. Üdvözljük a derék polgármestert; erőt, kitartást és tiszteletet érdemlő vágyainak teljesülését kívánjuk s kérjük a képviselők t. tagjait, hogy ezen jobb sorsra érdemes város felvirágzását egyesült erővel és lelkesedéssel eszközöljék.

— **Abrudbánya** városnak kövezet-vámszedési jogot 12 a évre közmunka- és közlekedésügyi miniszter megadta. Ezne vámszédés azonban csak akkor lesz életbe léptethető, midőn a városon átvézető posta- és megyei útnak városi szakaszain a köburkolat teljesen és szilárd módon elkészül. — Abrudbányán tervezett második gyógyszerárt felállítását belügyminiszter ő nmltga engedélyezte. Szócs Albert okleveles gyógyszerésznek adományozván a személyes üzleti jogot azon kötelezettséggel, hogy a gyógyszerárt egy év alatt tökéletesen felszerelve a közforgalomnak nyissa meg.

— **Magyar-Igenben** folyó hó 16-án a ref. templom kijavítási-alap javára tarisnyás bállal egybekötött dalestély rendeztetett. Ugy a dalestély, melynek minden dalstát a nagyenyedi Bethlen-főtanoda derék theologiai dalkara kitűnően töltötte be felolvasás, szavalás és szabatosan előadott dalaival, valamint az ezt követő batyubál, melyben a pezsgő jó kedv csak virradatra esillapult, kitűnően sikerült. — A közönség elismerését és hálás köszönetét ugy a rendezőség, mint az áldozatkész ifjúság a legnagyobb mértékben kivirta.

— **Gazdasági egyesletok száma.** Magyarországon 87 gazdasági egyeslet van; ezek között az erdélyi részekben 11 van, u. m.: az erdélyi gazdasági egyeslet, az alsó-fehérmegyei, szebeni, esikmegyei, maros-tordamegyei, torda-aranyosmegyei, a kőhalom-járásai, a székás-menti gazd. egyesletok. — az erdélyrészi okszerű méhészeti egyeslet, a nagyenyedi és nagysinkai gyümölcsészeti egyesletok. Megyénk területén 3 egyeslet van, ami nem kis becsületére válik az érdekeit felismerő közönségnek.

— **A bukovinai magyarok** küldöttsége, mely a fővárosban időzött a hazatelepítés ügyében, Páncsován járt, hogy megtekintsek ama helyet, mely visszatelepítésükre van kiszemelve. Páncsován szívélyesen fogadták őket s a hely, mely számokra kijelöltetett, annyira megtetszett nekik, hogy akár ott maradtak volna.

— **Olvasóinknak** különös figyelmébe ajánljuk a „Budapesti Hirlap“-ot. Gazdag és változatos tartalma, pártoktól független s egyedül csak a magyar bazar érdekeit szemelőtt tartó iránya kívánólag ajánlják. Megjelenik mindennap. — Ára egy évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.

— **Uj zeneművek.** „Athléta csárdás“ (Nines menyország, sem pokol) zongorára szerző Berkes Lajos. Ára 1 forint. — „Ulegins csárdások“, zongorára alkalmazta Abrányi Kornél. Ára 1 frt. Kiadja Táboroszy és Parsch nemzeti zenemű kereskedése. A tartalom jelesége s a művek izléses kiállításá egyaránt figyelemre és ajánlásra méltó. —

NYILTTÉR.

Miután új állomásom elfoglalása végett azonnal Dévára kell utaznom és az idő rövidsége miatt barátaimmal és ismerőseimmel búcsulótogatásaimat megtennem lehetetlen, fogadják ez uton búcsúüdvözetemet.

Tóth József.

Szerkesztői üzenetek.

Vidéki levelezőinket s lapunk barátait kérjük, hogy becses értesítéseiket vidékek közigazgatási, közigazgatási és társadalmi ügyeiről mielőbb megtenni sziveskedjenek. Azon feltétel, alatt, hogy havonként legalább egyszer lapunkba közleményeket adjanak, tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Piaczi árak

Nagy-Enyeden, 1882. deczer.ber 21-én.

HL tiszta buza ára minőség szerint	6 — 6.50
„ elegy buza „ „ „	5 — 5.50
„ rozs „ „ „	4 — 4.50
„ zab „ „ „	2.50 — 2.75
„ törökbuza „ „ „	3.40 — 3.60
„ burgonya „ „ „	1.40 — 1.50
M mázsa széna, kötetlen—kötött	4 — 4.20
„ szalma „ „ „	1.70 — 1.90
Kg marhahús	0.40
„ sertés hús	0.48
„ borjúhús	0.32
„ ürühús	0.24

Téli vetemény elég. Gyümölcs kevés

Kis lottéria.

Brünni húzás deczer.ber 20-án

66 37 89 73

Jövő húzás január 3-án

Budai húzás deczer.ber 25-én

66 50 59 51 49

Jövő húzás január 5-én.

Temesváron húzás deczer.ber 16-án

29 76 50 19 82

Jövő húzás deczer.ber 30-án.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY.

MAKKAI DOMOKOS.

SZILÁGYI FARKAS.

SZILÁGYI GYULA.

TÖRÖK BERTALAN.

VÁRÓ FERENCZ.

KIADÓ-TULAJDONOS: POLLÁK MÓR.

Sz. 5706—1882.

tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbírósig, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tetetik, hogy Gidali Farkas végrehajtható 31 frt 89 kr tőke és 1875. augusztus 20-ig 10 frt 93 kr elbékült kamata és perkölttség innen kezdve 6% kamata, 14 frt költés követelése kielégítése végett végrehajthatást szenvedő Komán Juoné Erdélyi Karolinának az elekesi 95. sz. tjkvben A+ 1—8 rendszám alatt foglalt fekvőségei 525 frtban megállított kikiáltási árban Elekes község előjárósági helyiségében 1883. évi január hó 31-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladotnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10% -át kézpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételért pedig vásárló a következő határidőben köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz letizetni, u. m. az árverés jogerőre jutásától számítandó 30 nap alatt.

Különbben az árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órak alatt és Elekes község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbírósig, mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden, 1882. november 13-án.

Jovian,

kir. aljárásbíró.

Karácsoni és újévi ajándékok!!

Tisztelettel van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönséggel tudatni, hogy

KARÁCSONI és ÚJÉVI igen alkalmas ajándékaim

mindennemű új cikkek igen gazdag választékban.

Ugyszintén

GYERMEKJÁTÉKOK

nagy mennyiségben megjötték és bátorodom t. pártfogóimat a dús kirakat megtekintésére teljes tisztelettel meghivni. —

Alázatos kész szolgájuk:

Bisztricsány Lajos.